

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice. št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o nasprotnih denarnih zavodih.

(Konec.)

Zgodilo se je toraj tudi pri našem kmetu iz Kalobja, da je sicer nekaj časa redno plačeval, svoje doneske graškemu „Selbsthilfsverein-u“, potem je pa prišel v denarne stiske, da ni mogel več plačevati. Društvo ga je pa na to tožilo na poplačanje celega posojila z obrestmi vred od takrat naprej, ko je nehal plačevati.

Kdo bi tu ne prašal, kako je to mogoče, kam se je pa obrnil ves denar, ki se je bil našemu kmetu odtegnil pri izplačanju posojila in ga je ta potem še sam plačal društvu v tedenskih doneskih? — Odgovor na to prašanje nam daje § 10 društvenih pravil, ki določuje, da zgubi vsak ud, ki kljubu opominu tri mesece na svoj delež nič ni plačal, vse pravice kot ud društva, toraj tudi vse, kar je bil na svoj delež že vplačal, in ves denar, ki ga je plačeval znabiti že tri ali štiri leta, zapade na korist dotičnega oddelka ali sekcije. Ravno tista točka pravil določuje na dalje, da ima ravnateljstvo pravico takega uda izključiti iz društva. Ta določba je posebno važna za dolžnike društva, kajti ti se potem takoj tožijo na poplačanje celega posojila z obrestmi po $7\frac{1}{2}\%$ od tistega dneva naprej, ko so nehali plačevati redno doneske.

Naš kmet iz Kalobja je nehal plačevati meseca marcija 1889; meseca septembra je bila potem zoper njega vložena tožba na poplačanje celega posojila po 450 gld. s $7\frac{1}{2}\%$ obrestmi od meseca marcija 1889 naprej. Nam sicer ni znano, ali ga je ravnateljstvo že izključilo iz društva, pa po pravilih se je to lahko zgodilo. Da mora tako postopanje denarnega zavoda gospodarja uničiti, je očitno. Se ve, da bi se lahko ugovarjalo, da naj dolžnik zaostale zneske na svoj delež doplača in potem se po obteku petih let posojilo itak povrne. Toda po-

zabiti se ne sme, da ravno naši kmetje dostikrat ne zamorejo redno plačevati, kakor smo to že zgoraj omenili, in da imajo, kakor tudi že rečeno, pravila tega društva določbo, da ima ravnateljstvo pravico uda izključiti iz društva, ki svojih dolžnosti ne spolnjuje. Deležnik toraj društva ne more siliti, da bi po obteku treh mesecev še sprejelo zaostale zneske na delež, ampak odvisno je to le od ravnateljstva; če to sklene, da se dotični ud izključi, zapade brez-pogojno vse, kar je ta že plačal, in ravno v tej okoliščini tiči največja nevarnost, ki preti našim kmetom od strani graškega „Selbsthilfsverein-a“.

Pomen tega društva za naše ljudstvo je pa treba pojasniti še iz drugega stališča. Pravila so namreč, kakor že rečeno, že sama na sebi prav težko razumljiva; vrh tega so pa, se ve, da samo v nemškem jeziku sestavljena, nemška so tudi dolžna pisma in tožbe, nemško in le nemško je sploh vse, kar ti pride od tega društva v roko. Kdo hoče biti porok za to, da se ubogemu kmetu od strani agenta vse natančno in prav razodene, kakor kedaj, kje in komu mora plačevati in kakšne posledice ima zaostajanje s plačili.

Zgoraj imenovani kmet iz Kalobja ni edini, ki je pri „Selbsthilfsverein-u“ že škodo trpel. Tudi blizo Št. Jurja bivajoč kmet dobil je pri tem društvu meseca prosinca l. 1889 posojilo po 150 gld, ki se mu je, se ve, da izplačalo po odbitku zneskov na delež. Tudi ta kmet je nekaj časa redno plačeval doneske za delež ter se je svota plačanih zneskov že nabrala na 47 gld, katera svota je pa potem zapadla v korist društva, ker je dolžnik z daljnimi plačili zaostal tako, da je moral potem plačati celo posojilo po 150 gld. s $7\frac{1}{2}\%$ obrestmi in stroški vred, ki so bili tudi precej znatni.

Se ve, da mora vsak kmet, ki želi posojilo dobiti od „Selbsthilfsvereina“, imeti vsaj dva poroka, dostikrat pa tudi več, in dati ob enem dovoljenje za vknjižbo posojila, katera se

tudi takoj izvrši, če dolžnik le nekoliko zao-
stane s plačili.

Častiti bralci bodo prašali, kako neki to
pride, da se ravno v Št. Jurskem okraji kmetje
tako radi do graškega „Selbsthilfsvereina“ obra-
čajo za posojila. Mi sicer ne vemo, kakšen delo-
krog ima imenovani denarni zavod pri nas Slo-
vencih, gotovo so pa tudi že po drugih krajih
jemali slovenski kmetje posojila pri tem dru-
štvu.

Kar se pa tiče delovanja „Selbsthilfsver-
eina“ v Št. Jurji in okolici, moramo svetu raz-
odeti, da ima tam to društvo agenta (ali ka-
kor se že imenujejo zastopniki „Selbsthilfsver-
eina“ na deželi), ki si mnogo prizadeva in se
trudi, da bi, kolikor mogoče, kmetov dobilo po-
sojila pri „Selbsthilfsvereinu“. Ta agent ni
nihče drugi, kakor Šentjurski nadučitelj
Peternell, kateri dobiva za posredovanje pri
dobivanju posojila od dotičnega izposojevalca
samega plačilo po 4—5 gld.

Mi ne bodemo sodili o tem, je-li dostojno
tako delovanje za službo nadučitelja; gotovo
bi pa bilo za gosp. Peternell-a boljše, da bi
deloval edino le v delokrogu, ki ga ima kot
učitelj na ljudski šoli, in naj bi si prizadeval,
da bi potihnilo pritožbe objavljene že v časni-
kih, da je Šentjurska mladina zdaj precej po-
redna. Mi smemo misliti, da gosp. Peternell go-
tovo ni tako neobčutljiv, da bi ne bil že zapa-
zil, kako nevoljni so že Šentjurski tržani nad
njegovim delovanjem za graški „Selbsthilfsver-
ein“, tako da se bodo morali koj do pristojnih
oblastnij v tej zadevi obrniti. Gospod nad-
učitelj bi pač storil našemu kmetu dosti večjo
dobroto, ako bi našim kmetom svetoval, če
pridejo v denarne stiske, naj se obračajo do
domaćih denarnih zavodov, kateri gotovo vsak-
teremu radi pomagajo, ako le nekoliko zaupanja
zasluži.

Čudno siljenje v šulvereinsko šolo.

Malo je, kar Vam dnes poročam, vendar
se mi zdi, da je potrebno, najsvet izve, kaj se
sme v naših časih, če gre za šulverein. Vsa je
podoba, da je šulverein moč, zoper katero ne
more nihče kaj. Stvar pa je ta-le:

Alojzij Rebernik, p. d. Narat, kmet v Jav-
neku h. št. 89, je sicer na Kaplo všolan, pa ni
hotel svojega sina Janeza v šulvereinsko šolo
na Kaplo dati, ker tamkaj preveč nemškuta-
rijo šulvereinski gospodje in patrijarhi Bismar-
kovi. On je popolnoma prepričan, da se sloven-
ski otroci v šulvereinskih šolah bolj mučijo,
kakor pa kaj naučijo. Naznanil je torej gosp.
nadučitelju na Remšniku, da želi svojega sina
Janeza Rebernik na Remšnik v šolo pošiljati,
zato, da bi se temeljito slovenskega jezika in
nemščine toliko, kolikor je potrebuje, naučil.

Kaznovanje, katero je imel svoje dni sam pre-
stati, ga je podučilo, da tisti, ki dobro sloven-
ščine ne ume, na opak in krivično razsodi. Ob-
dolžil je pred leti nekega žagarja, da mu deske
pri žagi krade. Isti ga toži pri okrajni sodnji
v Arvežu radi časti žaljenja, in sodnik, nezmo-
žen prav slovenskega jezika, je les pri žagi v
drva prestavil in priče vprašal, ste-li videli to-
ženega pri Naratu drva, mesto les, krasti? Na
to so, se ve, da priče rekle, da ne; kajti ne v
drvih, ampak v lesu je bila tatvina. Mož je
bil za to, ker so bile priče prisegle, da tatú
niso videle drv krasti, občutljivo kaznovan. Iz
enakih vzrokov je tedaj A. Rebernik zoper šul-
vereinske šole, kjer se otroci maternega jezika
temeljito ne učijo. Akoravno je njegov sin šolo
v Remšniku pridno obiskoval, mu je vendar
okrajni šolski svet 3 gld. kazni naložil in ako
noče plačati, bo v kratkem rubljen. A. Reber-
nik se pritoži pri kr. šol. svetu v Remšniku
radi kaznovanja in ta je sledečo vlogo napravil:

Št. 13.

Slavnemu okrajnemu šolskemu svetu
v Arvežu.

V prilogi dovoljuje si podpisani kr. šol.
svet okrajnemu šolskemu svetu v Arvežu kaz-
novanje A. Rebernik, kmeta v Javneku h. št. 89,
s ponižno opazko predložiti, da je omenjeni oče
dal svojega otroka Janeza R. dne 24. aprila
1889 za obiskovanje dvorazredne ljudske šole
na Remšniku vpisati, o čemer se je sl. kr. š.
svetu na Kapli kmalu po oglasu, t. j. že 7.
aprila 1889 št. 21 naznanilo. Ker pa je fant
šolo tudi marljivo obiskoval in le v slučajih kake
bolezni ali pri preslabem vremenu izostal, raz-
vidi se kaznovanje očeta kot neopravičeno, in
moralo se je to le na podlagi krivih poročil od
strani kr. šol. sveta ali šolskega vodstva na
Kapli zgoditi.

Krajni šolski svet na Remšniku,
dne 20. febr. 1890.

Jurij Žmave, l. r., načelnik.

Na to pa je c. kr. š. svet v Arvežu za-
nimivo njegovo pritožbo rešil, da je istinito
vredna, ako jo šolski prijatelji slovenske krvi
izvejo in se glasi:

Št. 54.

Na

slavni krajni šolski svet
v Remšniku.

V rešitvi cenjene vloge z dne 20. svečana
1890 št. 13 pošlje okrajni šolski svet v Arvežu
tukajšnje uradne kazni razsodbo Alojzije Re-
bernik v Javneku hšt. 89 s pristavkom nazaj,
da okrajni šolski svet ne najde vzroka pri vi-
sokem c. kr. deželskem šolskem svetu preklica
kazenskega dekreta predložiti, ker je Rebernik
dolžen bil svojega otroka tako dolgo v šolo na
Kapli pošiljati, dokler ni izšolanja v Remšnik
pridobil.

Rebernik noče nalašč zato svojega otroka v ljudsko šolo na Kaplo poslati, ker je ista šola s podporo nemškega „šulvereina“ povečana bila, tedaj se njegovo nepošiljanje v šolo na Kaplo kot nalaščna renitenca spoznava, toliko bolj, ko je v zimskem času 7letnemu, slabo izrastlemu šolarju celo nemogoče daljni pot v šolo na Remšnik vsaki dan napraviti, kar se tudi iz tega razvidi, da je fant za mesec januarij oproščen bil šolo obiskati. (Ta pristavek oproščenja je neopravičen in kr. šol. svetu v Remšniku popolnoma neznan. Dopisnik.) Reberniku se naj tedaj naznani, da v slučajih, ako isti do zdaj pravno odločene redne kazni naglo ne plača, bode se rubilo in da bodo za vsako daljno zanemarjenje obiska šole v Kapli daljne ostre kazni sledile.

Okrajni šolski svet v Arvežu,
dne 20. sušca 1890.

Predsednik.

Šulvereinski očetje delajo tedaj, kakor kak turški paša. Menda bo še oče nekoliko pravice do svojega otroka imel, ki ga mora oblačiti in rediti. Na ta način bi osebna prostost bila v Arvežu pokopana. Pritožbo smo na c. kr. dež. š. svet vložili; bomo videli, kaj bode iz nje. R.

Gospodarske stvari.

Kako se cepijo ameriške trte z našimi na zeleno.

V dveh poglavitnih rečeh se razločuje cepljenje trt od navadnega. Prvič se cepljeno mesto ne sme zamazati s kakšno rečjo, drugič pa se razločuje v sledečem: če, dragi čitatelj, prekolješ zeleno mladiko čez sredino tako, da tudi stržen čez sredino prerežeš, boš zapazil, da je ta stržen na sklepah mladike bolj zgoščen in toraj drugačen od ostalega. To si zapomni! Ravno ta zgoščen stržen ameriške trte se mora zlagati z zgoščenim strženom naše mladike. Drugače se napravi, kakor stori to voznik, če se mu ulomi „gajželnik“ in si ga popravi. Zgoščen stržen pride, skoz sredino prezan, na ta način ravno v sredino prereze.

Ameriška mladika in naša morate enake debelosti biti. Cepi se na ta način meseca maja in junija, tudi še julija. Cepi se navadno en meter nad zemljo tako, da se cepljena mladika lahko pozneje pogroba. Sme pa samo ameriška v zemljo priti.

Rana se samo z ličjem poveže, zamazati pa se ne sme.

Cepi se še tudi v razkol, pa to cepljenje je slabejše. Odreže se ameriška v sredini med obema sklepoma in se prekolje do zgoščenega stržena. Naša se obreže, da ima podobo zagvozda z zgoščenim strženom od spodaj. Ta

zagvozda se dene v precep tako, da zopet oba omenjena stržena prideta skupaj. Eno oko ameriške trte pri obeh načinih lahko ostane nepoškodovano. Se pa pozneje odreže mladika, ko požene. M. S.

Plesnjivi kruh.

Izgodi se v časih, da splesnjuje kruh v omari in kaj čemo z njim potlej? Sem ter tje drobijo ga kuram in sploh domači perjadi, toda to ni prav. Kruh stori jim sicer prav, ako je zdrav, ali plesnjivi kruh ni več zdrav ne za človeka, pa tudi ne za perjad. Ako dobi kura plesnjiv kruh va-se, dobi po gostem ujed v želodci in zadnji deli života se napno ter vnamejo. Ako se izgodi to tudi v črevesih, tedaj pogine žival in za-njo ni pomoči.

Ako dobi breja živina plesnjivega kruha va-se, tedaj rada izvrže, na vsak način pa trpi na svojem zdravju škode. Plesnjivi kruh in sploh reči, ki so sicer dobra klaja, ako so splesnile, smejo se dati živini le po tem, ko so skuhane. Kuhane namreč nimajo več tistih glivic v sebi, ki so nevarne za zdravje.

Sejmovi. Dne 26. aprila v Kozjem in v Poličanah (za svinje). Dne 28. aprila pri sv. Jakobu v dolu, pri sv. Lenartu v slov. goricah in v Šmarji pri Jelšah. Dne 30. aprila v Sevnici in v Imenem (za svinje.) Dne 1. maja pri sv. Barbari v Halozah, pri sv. Treh kraljih v slov. gor., na Hajdinji, na Ljubnem, pri sv. Filipu, v Velenji in Veržeji.

Dopisi.

Iz Šaleške doline. (Volitve za deželni zbor) štajarski se približujejo in nihče iz našega volilnega okraja še ni imel poguma svetu razglasiti in naznaniti želje Slovencev Šaleške in Slovenjegraške doline. Kdo bi bil naš prihodnji deželni poslanec, kdo bi se potegoval za naše koristi in kdo bi bil odločni boritelj našega milega a tužnega naroda v gmotnem in narodnem oziru? Vse je tiho, vse spi, kakor da bi v resnici ne vedeli, kaj nam naklanja prihodnost in kaj nam donese čas. Ali pa bi naj človek mislil, da je armada vže pripravljena odpotovati, pa čaka povelja od zgoraj? Pogovarjal sem se vže z ednim in drugim prijateljem, pa vsaki pravi: kaj je vzrok, da se ta prevažna stvar na zadnji trenotek odlaga? O vprašanji, kdo bi naj bil naš prihodnji deželni poslanec, ni dolgo misliti, kajti splošnje mnenje v Šaleški dolini, kakor tudi v Slovenjegraški dolini je, voliti moža, katerega značaj se sveti kot čisto, žareče zlato, katerega ljubi cela Šaleška dolina, kakor mati svojega otroka, kateri ima vpliv in veljavo tudi po višjih krogih, čegar ime izhaja iz imovitih, celemu sloven-

skemu in slovanskemu svetu znane rodbine. In ta mož je č. g. dr. Iv. Lipold, žup pri sv. Martinu pri Šaleku. On ni mož mlačne krvi, ampak trd kot jeklo, ter ne stopi niti trohice od svoje misli, ki jo izpozna za dobro. Njemu je dobro znano, kako si vbogi kmet s potom svojega obraza kruh prideluje, kako mora previdno obračati, da more svoj redni davek plačevati. Ze pred 6 leti mu je bilo namenjeno ta težavni posel nastopiti, ali zaradi bolehnosti in zaradi nekaterih drugih reči ni hotel prevzeti kandidature ter jo je prepustil drugemu. Obljubil je nam pa že tedaj, ako mu Bog zdravje da, hoče nam izpolniti našo presrčno željo prihodnjokrat ter potegniti se za pravico našega naroda. Zato dragim volilcem Slovenjegraškega, Marenberškega in Šoštanjskega okraja (zadnji ne sprejme gotovo nobene druge kandidature) priporočam ga Vam najtopleje in želje naše Šaleške doline so proglasiti ga edinim našim kandidatom. Kadar pa pride dan in čas volitve, zložimo se in volimo skupno g. dr. Lipolda. Mislim, da naše želje ne bodo glas vpijočega v puščavi. *)

Drugovi.

Iz Ruš. (Zborovanje.) Pri zborovanju „Slovenskega društva“ 20. t. m. bili so največjavnejši možje iz okolice navzoči. Predsedoval je državni poslanec g. dr. Gregorec, vlado je zastopal g. Ad. vitez Arailza. Prvi govoril g. dr. Radaj in poročal o deželnem zboru Štajarskem, povdarjajoč ošabno brezobzirnost nemških liberalcev, da v deželnem odboru Slovencev izmed 6 sedežev niti enega ne privoščijo; govornik je bil to zahteval pa ni obveljalo. Mesto Ptujsko in Celjsko je hotelo izluščiti se iz dotičnih okrajnih zastopov, da bi samo Slovenci, kmetje plačevali za okrajne ceste, meščani pa nič, toda svitli cesar tega niso potrdili. V odboru za deželno razstavo je govornik zahteval za Slovence slovenskih pozivov in tiskovin; Nemci so se kujali pa c. kr. namestnik baron Kübek jih je vgnal, preteč, da vlada sicer ove razstave ne smatra kot deželne, ampak le kot regionalno in tudi noben princ ne prevzame pokroviteljstva, če ne bodo pozivi tudi slovenski. Govornik obžaluje postavu za stran vsprejetišč, ker tako postopači na deželske stroške potujejo; vesel pa je, da so postavu zaradi pošilne asekurance vrgli pod klop. Za stran šol se ni dalo nič izpremeniti, in sploh v Gradci ne za Slovence ne za kmeta ni kaj dobrega upati. Naposled pravi: trikrat sem bil izvoljen v slovenskega deželnega poslanca, 18 let boril se za naše pravice v deželni hiši v Gradci, sedaj sem se postaral in ne prevza-

mem nobenega poslanstva več, toda podpiral bodem vsakega kandidata od Slovencev redno postavljenega. Slednje besede iznemirile so močno poslušalce: gg. župniki Koren, Burcar, Sattler in Kralj, dalje gg. Robnik, Hleb, Grizold itd. prosili so g. Radaja, naj še enkrat prevzame poslanstvo. Vsprejme se predlog g. Mih. Vošnjaka: odbor „Slov. društva“ naj prosi pismeno g. dr. Radaja, kedar bodo volitve razpisane, naj kandiduje, sicer Slovenci ne dobimo deželnega glavarja namestnika izmed svojih poslancev. Zatem je obširno, podučno in zanimivo g. M. Vošnjak poročal o državnem zboru. Navzoči so obema govornikoma za njuno neumorno delovanje Slovencev v prid in čast izrekli iskreno zahvalo. Na predlog č. g. Korena vsprejme še zbor sledečo resolucijo: „G. M. Vošnjaku izreka se zahvala za njegovo postopanje v drž. zboru gledé na sodnijske razmere na slovenskem Štajarskem“. Izrazila se je tudi želja, naj bi slovenski odvetniki in notarji jemali slovenske pravdnike v svoje pisarne. Vprašanje, kdo bode še zraven g. dr. Radaja kandidoval, bodo sklicani zaupni možje pravočasno rešili. Po kratkem političnem ogledu, ki ga je podal predsednik, sklenilo se je zborovanje s trikratnim živio-klicem svitlemu cesarju.

Iz Trbovelj. (Bela žena) si je letos posebno Trbovlje za svoje morišče izbrala; do velikonočnega ponedeljka je 124 ljudi že pomorila, polovica izmed njih pa so bili otroci. Kuge ni bilo pri nas, ampak le navadne bolezni; mnogo izmed odraščanih jih umrje na sušici, in sicer veči del izmed knapov. Reveži se prehladijo, hirajo nekoliko časa, dokler jih hladna zemlja ne zagrne. To ja žalostna vest. Iz Trbovelj imamo pa tudi veselo novico poročati. Od dne 23. sušca do prvega aprila smo imeli ponovljenje sv. misijona. Častita očeta Doljak in Kos sta nam ga vodila. To je napravilo mnogo duhovskega gibanja in veselja. Veselje pa le vsled poslušanja pridig, dobro storjene spovedi in vrednega zavžitja sv. obhajila. Kdor je od strani stal in se pobožnih vaj ni vdeležil, ta ni tudi ničesar za svoje srce dobil. Obhajanih je bilo okoli 3600, kajti knapi se niso mogli vdeleževati, sicer bi jih bilo čez 5000 obhajencev. Ravnateljstvo rudarsko ni sicer knapom zabranjevalo vdeležitve, ali vsem tudi ni moglo dovoliti, sicer bi bila industrija zastala. Gospodje sosedje so priduo v spovednici pomagali, tudi profesor preč. Dr. Fr. Feuš so bili prišli iz Maribora na pomoč. Vsem zahvala in „Bog plati!“

Iz Ormoškega okraja. (Volitve v okrajni zastop.) Tudi pri nas se bodo v kratkem vršile volitve v okrajni zastop. Nasprotna stranka vže zdaj močno agitira na vse mogoče načine, da bi vrgla sedanji odločni narodni okrajni zastop. Čudili pa se bode, da

*) Mi damo radi tem vrstam prostora, da se izve tako mnenje volilcev; ne mislimo pa s tem že dati ravnala „slov. društvu“ v Mariboru. Le-to vemo, da stopi, kakor vsakokrat doslej, tako tudi sedaj v dotiko z volilci, predno jim proglasi ime kandidata. Uredništvo.

so se z nemčurji zjedini tudi slovenski središki liberalci, ter upajo po njihovem mnenju preklerikalni“ okrajni zastop skupno v liberalnega prevstvojiti. Na kak način pa agitujejo, povem Vam samo dva slučaja. Neki sodnijski uradnik je bil v Tomaševski fari na cenitvi. Prišel je govor na cesto in volitev. Pri tej priliki se je ta gospod izrazil: „dokler bode dr. Geršak načelnik okrajnemu zastopu, se cesta v Savce ne bode delala.“ Toraj se g. dr. G. nesme voliti! Pa o tej cesti prihodnjič. Drugi gospod v Ormoži, ki bi moral doktor postati, pa je pot zagrešil tako, da je krčmar postal, pa se je proti onemu županu, katerega je pregovarjal, da z liberalci voli, izrazil: Te ljudi moramo vreči iz zastopa. — Gospodine, mi mislimo, da „mit hinaus peitschen und hinaus werfen“ ne bode tako hitro šlo, kakor Vi mislite in želite. Narod našega okraja predobro pozna može, kateri delujejo za blagor in korist okraja in jim je hvaležen, da ne trobijo z Vami v liberalni rog. O delovanju dosedanjega okrajnega zastopa bodemo v prihodnjem poročali. Danes opozarjamo vse gospode duhovnike, občinske predstojnike in druge narodnjake, da strogo pazijo, da se pri volitvi volilnih mož volijo samo odločni, značajni in pravi narodnjaki, da bodemo tudi sedaj sijajno zmagali proti zedinjenim liberalcem.

Iz Šmarskega okraja. (Kratki zakon.) Po božji previdnosti je v našem okraju kmalu za poroko ženin iz Št. Jurja umrl pri sv. Rupertu in nevesta od sv. Vida na Prevorji. Zenina je ubilo tri tedne po gostiji drevo in nevesta je dobila vročinsko bolezen. Nevesto hvalijo, da je bila prav pridna deklica, zmirom živo pa pošteno vesela, odkritosrčno pobožna. Od truda pri starših ter od dolgega bedenja najbrž je zbolela prvo večer na ženinovem domu in deveti den jo je Bog iz sveta poklical. Bog jima daj večni mir!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V drž. zboru je splošnja obravnava o drž. proračunu že h koncu in besedovanje letos ni bilo več tako hudo, kakor poprejšnja leta. Od vlade sta govorila grof Taaffe pa finančni minister pl. Dunajevski, izmed slov. poslancev pa dr. Gregorec in prof. Šuklje. Vladi se je, kakor je to v navadi, tudi letos dovolilo 50.000 gld. „na razpolaganje;“ denarja ji je treba za to, da podpira nekaj novin. — Kolikor se sodi, skrbijo vse države za to, da 1. maja ne bode neredov od strani delalcev. Nam pa se dozdeva da ne bode čisto brez njih, čemu pa bi bil potlej ta den „praznik delalcev!“ — Jernej vitez Carneri biva sicer v Mariboru, pa je ob enem poslanec za notranje mesto graško in kakor vsako leto, tako je tudi letos „jamral“ v drž. zboru čez to,

da še vlada ni v rokah judov ali kar je skorej tisto, nemških liberalcev. To je v resnici obžaljevanja vredno! — Podružnico „Südmark“ imajo sem od nedelje tudi naši sosedje v Lipnici. V njenem odboru pa so skorej sami slov. odpadniki, ali tako je sedaj že sploh v navadi! — Delalci v rudnikih v Pliberku, malem mestecu na Koroškem, terjajo večje plačilo, toda gospoda, ki jim daje dela, še ni pri volji, da jim vstreže. — Pri dopolnilnih volitvah v obč. zastop so v Ljubljani so v II. in I. razredu splezali na vrh možje priporočani od „narodnih volilcev.“ To pa so liberalci, nič bolji niso in še slabši od nemških liberalcev. — V novem mestu je upeljalo gasilno društvo slov. povelje in je le čudno, da je imelo doslej v sredi slov. ljudstva še nemško! — Za slov. gimnazijo v Gorici prosijo občine skorej po vsem Primorji in je mogoče, da jih vlada vsliši, če že ne po polnem, vsaj kar se tiče nižjih razredov. — Tudi v Trstu ne znajo v c. kr. uradih slov. jezika in za voljo tega se pritožujejo sedaj tamošnji Slovenci zoper čudno „slovenščino,“ ki se pri njih govori ali v časih tudi piše, če je že le sila za-njo. — Mestni zastop v Trstu je daroval za spomenik, ki se dela v Trijentu laškemu pesniku Dante, precejšnjo svoto, za novo katol. cerkev doma, v mestu pa ni imel še vinarja ne! — Ker je novi župan v Zagrebu, dr. Amruš, veren Hrvat, zato se banu Khuen-Héderváryju ne mudi, naj ga priporoči svitlemu cesarju v potrjenje, ki mu je potrebno, predno vzame posle župana v roke. — Odkar je grof Szápáry predsednik v ogerskem ministerstvu, ni več toliko hrupa v drž. zboru, vendar pa ne sme človek pozabiti na to, da je tudi grof skoz in skoz Madjar in ni misli na to, da se popravi krivica ubogim Slovacom, posebno že zato ne, ker se je tudi višja duhovščina pri njih navzela madjarskega duha.

Vunanje države. V nedeljo je bilo pri sv. očetu v Rimu nad 20.000 romarjev iz cele Italije; ljudje so plakali v solzah, ko so jim sv. oče dali sv. blagoslov. — Da je nova Italija do vratú v dolgéh, to je znano, ali malo je upanja, da se jih kedaj reši, saj še le leze leto za letom globlje van-je. — Predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, je prišel na svojem potovanji tudi na otok Corsica, kjer je bil cesar Napoleon I. doma. Ljudje so ga z veliko častjo vzprejeli. Možu je bilo to vidno po godu in je zato kar sipal lepih obljub na ljudstvo. To lahko, saj jih ne bode nikoli izpolnil. — V Parizu so jeli ljudje hudo gledati na jude. Le-ti so tudi ondi drzni, da-si jih po vsej v Franciji ni toliko, kolikor jih živi pri nas na Dunaji. — Nemški cesar Viljem II. rad potuje in je sedaj v mestu Bremen, kjer so ga vzprejeli z velicim veseljem. — Knezu Bismarcku še ni volja „ostati v pokoji,“ marveč ruje že

več ali manj zoper novega drž. kancelarja, generala Caprivi. Ni nemogoče, da se vrne knez še kedaj na svoje prejšnje mesto. — V Peterburgu, glavnem mestu Rusije, so prišli na sled človeku, ki je hotel dobiti načrte večih trdnjav v svoje roke. Pravi se, da je bila roka iz „Nemčije“ pri tem poslu. Če je to resnica, potem si pač ne bote Nemčija in Rusija še tako k malu prijateljici. — Iz Bolgarije se poroča, da so obsodili majorja Panica na smrt in da ga ne bodo priporočili knezu v pomiloščenje. Kriv je zarote zoper kneza. — Mala Srbija čuti potrebo, da izda veliko denarja, več, kakor kedaj poprej, za nove puške in za smodnik. Ali čuti kje, da se ji bliža vojska? Nič ji je ni treba. — Turska vlada je potrdila metropolita Teodozija v Macedoniji. Ne zna se, kaj da kje pomeni ta ljubezen do pravoslavne cerkve. — Nekateri ljudje na Grškem bi kaj radi, ko bi nastala v Kreti ustaja, toda do sedaj še je ondi vse mirno. — V Egiptu je vlada zaprla vse igralnice t. j. hiše, v katerih se igra za visoke denarje. To bi bilo kje drugje tudi potrebno. — Pri Portonovu v Afriki je bila huda bitka med Francozi in Dahomejci. Francozov je bilo kacic 50 več ali manj ranjenih. — V Braziliji, tej novi republiki v južni Ameriki, je odpravila vlada veronaučno podučevanje iz drž. šol. To je delo freimaurerjev.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Dalje.)

Dedeci pa so imeli na paši drugih opravkov; popravljali so gospodarsko orodje, kakor: grablje, razsohe, pleli so jerbace ali kaj drugega potrebnega. Svojim vnukom narejali so klopotee, mline in drugo igračo. Pripovedovali so jim tudi za nje primerne pripovedke: o povodnjem moži, o hromem Juriji, ali kaj enacega. Otroci so bili tedaj vedno pod nadzorstvom, niso tedaj mogli nič zlobnega počenjati.

V sedanjem času je pa vse drugače. Starci so od svojih otrok in vnukov celo od sklede ločeni. Otroci pridejo ž njimi zelo redko kedaj v dotiko. Živino pasejo celo sami, ali pa s posli. Kar pa se v sedanjem času na paši zlobnega počenja, tega mi pač omenjati ni treba. Majhni otroci slišijo od večjih najnesramnejše pogovore in vidijo v nebokričeča dejanja, in oni niso, ko večji prirastejo, nič boljši. Vse te nedostatnosti nesejo se potem v šolo ter se ondi z veliko pomenljivostjo in važnostjo razširjajo, potem pa zopet domov nesó. Naposled sklepa se, da se otroci vsega tega naučijo v šoli.

Tudi v prejšnjih časih so otroci v šolo

hodili, saj imajo naše šole svoj početek okoli 20. leta sedanjega stoletja. Začeli pa so še le v 10. letu v šolo hoditi, ker jih ni do 1870. l. nikdo v šolo silil. *) Hodili so kaki dve leti v vsakdanjo, potem pa blizo do 18. leta v nedeljsko šolo. Dokler so hodili v šolo, dotlej jim je bila šola z majhnimi izjemami jedina skrb in sv. hiša, učitelj pa oseba, o kateri so mislili, da nima nikakšnih zemeljskih potreb. Šolo in cerkev so otroci nekdanj tako spoštovali, da niti niso upali zunaj njiju glasno govoriti. Če so videli na potu v daljini gospoda kateheta ali učitelja, sneli klobučee že več sto korakov pred njima in pokrili so se pa še le ravno toliko korakov za njima.

Znani sloveči šolnik, dr. J. Kellner piše v svojih „Aforizmih“ v sestavku: „Učitelj, vzor otrok“, da mu je pri nekem nadzorovanji ena deklica pokazala v berilu mesto, kjer je učitelj njeno knjigo držal, in tisto mesto je s svinčnikom fino obrobita. In nič manj spoštovali so tudi stariši svoje farne učitelje in duhovnike.

Kako pa je sedaj s šolsko mladežjo? Šolar je ob enem tudi že delavec v vinogradu, na polji in na travniku; šola pa mu mora biti še le zadnja skrb. V vinogradih kolje podirati, pri prvej kopi ravnati, drugo kop kopati, vezati in v jesen grozdje brati, na polji kuruzo okopavati, krompir kopati, o žetvi snope vezati, na travniku seno sušiti, to so opravila za šolarje, t. j. mladež od 9.—14. leta.

Otroci pa ne opravljajo teh opravil sami, ampak v družbi z odraščeniimi ljudmi. Kako pa se dan danes odraščeni ljudje, bodi-si zakonski ali pa samski obnašajo? Zelo slabo! Med delom govorijo takšne reči, da mora človek, ki jih sliši, do kurjih očes na nogah zarzeti, če je še količkaj sramežljiv. Otroci pa prinesejo drugi dan vse, kar so jeden dan poprej med delavci slišali, v šolo ter tukaj v počitku, o poldanskem času ali pa na potu razširjujejo ter tako pohujšajo še pridne šolarje. Vse to nesejo otroci potem domov, doma pa pripovedujejo kje za hramom, ali pa v skednji, kar so slišali v šoli, poslom ali pa staršim bratom in sestram in po tem potu pride naposled še starišem do ušes in ti potem rekó, da se otroci v šoli, v sedanji šoli pohujšujejo.

(Dalje prih.)

Smešnica 17. Lovec baha se v krēmi pri večjem društvu: „Jaz vidim tako čisto in zadenem tako gotovo, da mi ne uide, če je prav o polnoči, noben zajec“. „Ej“, odvrne mu krēmar, „to Vam verjamem, če si poprej naročite zajca pri mesarji“.

*) O pač, pri nas je bila že tudi neka sila in prej smo počeli šolo, brž po 6. letu. Ured.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Kakor izvemo, prišli so naš mil. knezoškof v petek, dne 18. aprila srečno v Rim in pridejo koncem prihodnjega tedna že nazaj v svojo škofijo.

(„Slovensko društvo“) zboruje v nedeljo 27. t. m. popoldne ob 3. uri v Jarenini.

(Zahvala.) Velecenjeno ravnateljstvo Mariborske posojilnice blagovolilo je „Slov. pevskemu društvu“ v Ptujih darovati 20 gld., za kar najsrčneje hvalo izreka Odbor.

(Za svojega častnega srenjčana) izvolila je občina Tinje preč. gospoda župnika Janeza Lenarta.

(Občni zbor) Žalske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda bode v dan 28. aprila t. l. v gostilni gospoda J. Hausenbihlerja v Žalci. Dnevni red: 1. Volitev novega odbora; 2. Vplačevanje letnine za preteklo leto; 3. Razdelitev, oziroma prodaja knjig; 4. Nasveti; 5. Prosta zabava. Odbor.

(Shod volilcev.) Dosedanji dež. poslanec g. Josip Jerman poroča volilcem o deželnem zboru in sicer v Globokem v gostilni gosp. Razlag „pri zeleni lipi“ v nedeljo, dne 27. aprila t. l. ob 3. uri popoldne in v Podsredi v gostilni g. Antona Skrbeca hšt. 25 v nedeljo, dne 4. maja t. l. ob treh popoldne.

(Dež. poslanec.) Preteklo nedeljo 20. t. m. je poročal v Št. Lenartu veleč. in velezasl. gosp. dr. Jože Šuc o delovanju Štirskega deželnega zbora. Navzoči so bili Iljski in Št. Florjanski vč. duhovski gospodje in gg. učitelji obeh krajev in zastopniki št. Iljske, Mislinjske in št. Vidske občine. H koncu govora zadelo so živahni „živio“-klici v zahvalo in znak zaupanja do preč. g. govornika po celi dvorani.

(Za birmance.) Lep spomin za birmance in sploh za odrasle koristen molitvenik je „Duhovni vrtec“, sedaj v četrtem natisu. Poleg lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 520 straneh še poduk za sv. birmo in 169 svetih pesmi. Stane pa v „tiskarni sv. Cirila“ v Mariboru vezan v usnje z zlatim obrezkom 85 kr. in s kopčo 95 kr.

(Izpremema) Zakrament sv. birme delijo milost. knezoškof pri sv. Jakobu v slov. gor. dne 22. in v Jarenini dne 26. maja.

(Umrli) je g. Janez Žurman, posestnik in mnogoletni župan občine sv. Trojice pri Slatini. Pokojnik je bil vrl sin katoliške cerkve in veden zagovornik pravic slov. ljudstva. Bodi mu blag spomin!

(Pri sv. Joštu na Kozjaku) je pregleovalna komisija iz Celja neko kočjo pripoznala kot sposobno za šolo. Isto so trije posestniki kupili, kakor so sami sodili, v imenu krajno-šolskega sveta. Toda prizadete občine se branijo plačila kot previsoko nastavljenega.

Ljudje pa pravijo, da bi se poslopje razsulo, če bi le podgana nekoliko bolj močno skočila. Prodajalec sedaj skoz tožbo išče obljubljeni denar od kupecev, a toti ne marajo plačevati in tako pravda s potroški teče naprej. Danes za šolski poduk skrbi tamošnji duhovnik. In ko bi šolske oblasti hotele preklicati dotično pripoznanje, v tem slučaju bi si občina postavila poslopje novo in pod ugodnejšimi razmerami, saj ljudstvo itak ni zoper šolo.

(Okr. zastop.) Pri volitvah v okr. zastop sv. Lenarta v slov. gor. so v velikem posestvu brez težave in sijajno zmagali slov. možje Živio!

(Nova sejma) na Cvenu pri Ljutomeru in Pernóvu blizo Žalca sta se, kakor čujemo, za prvokrat dobro obnesla. Za bodočnost želimo še povoljniji uspeh.

(Preselitev.) G. Makso Koser, c. kr. biležnik v Idriji, pride v enako službo na Ptuj.

(Straža.) Gospodarsko in politično društvo „Straža“ za slov. Koroško ima ta-le odbor: č. g. Gr. Einspieler, dež. poslanec, je predsednik, namestnik pa mu je g. V. Legat, vodja tiskarne družbe sv. Mohorja; g. Fil. Haderlap, urednik „Mira“, je tajnik in č. g. F. Treiber, mestni kaplan v Celovci, je blagajnik. V odboru pa so še gg.: Jože Kravt, posestnik v Bistrici pri Pliberku, Martin Stih, župan v Vleslinji, Mat. Prosekar, posestnik v Kotmari vesi, J. Wieser, župnik v Celovci in Fr. Grafenauer, izdelovalec orgelj v Celovci. Na srečno delovanje!

(Strike.) Ker je sedaj „strike“ po celem svetu v navadi, tudi naše mesto, Maribor, ne sme izostati in tu „strikajo“ te dni mlinarji, deloma tudi usnarji in pravi se, da se na to pripravljajo tudi peki. Kaj pa, če začne „strikati“ tudi ti, ki dajejo delalcem dela in plačilo? Kakor se nam zagotavlja, pričakuje se to v prav kratkem času. Čegava škoda pa bode na zadnje, to ni težko, da človek ugane.

(C. kr. vojaki) Veliko dela dobijo c. kr. vojaki prihodnji teden, deloma ga imajo pa že v Mariboru v tem tednu, ker stojé na straži pri tistih tovarnah, pri katerih so delalci ustavili svoje delo. Lehko se pa zna, da se to ne godi zastoj in prej ali slej še pride to-le delalcem, ki se dajo zapeljati, na rovaš.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Ivan Stanjko, kaplan v Čadramu, pride za provisorja v Tinje. Č. g. Arm. Kapus, kaplan na Pilštanji, gre za kaplana v Kozje in č. g. A. Zdravec, kaplan pri sv. Štefanu, v Vuzenjcu in č. g. J. Sušnik gre odtod na Vransko. Čč. gg. K. Kačičnik, kaplan v Kozjem in M. Gaberc, kaplan na Vranskem, stopita za voljo bolezní za čas iz službe.

Listič upravníštva. G. J. J. v Makolah: Smo zaračunili za leto 1890.

Loterijne številke:

Trst 19. aprila 1890:	21, 65, 23, 90, 11
Linc „ „	52, 41, 31, 42, 75

1-2 **Kmetija na prodaj.**

Zidana hiša in hlev, 9 oralov njiv, 7 oralov travnika in 9 oralov gozda in veliko mladega drevja, 10 minut od kisle vode (Römer-Quelle). Natančneje o tem pové Sil. Svetina, fara Kotlje, pošta Köttelah na Koroškem.

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.

ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinkuro za svitljenje usnja

ne tekoči, trenotni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepuščajočo c. kr. privil

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto spričeval potrjen. (Cena za celo škatljo 1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko škatlje 12½ kr. Prodajaleci dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu Holasek-u in Martinu, v Celji pri g. Trau-u in Stigerju, v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnji škodljivim blagom. 5-10

Živinski in kramarski sejem

bo v Lučah pri Gornjem gradu v torek po binkoštih, t. j. 27. maja t. l. 1-3

Na prodaj!

V Jurijevskem dolu župnije sv. Jakoba slov. gor. se proda po nizki ceni **lepo posestvo**: čez 4 orale, lepe njive, sadunosnik in travnik v zelo rodovitnem kraji, velika hiša v dobrem stanu zidana, kjer je bila dolge leta krčma in prodaja tobaka, tudi za vsakega pensionista pripravna hiša. Vse drugo poizvé se tamkaj pri Juliji Lorber. 1-2

Škropilnice

proti strupeni rosi

izvirne

Allweilerjeve,

ki so znane kot najboljše, se dobivajo po ceni à 18 gld. in bakreni vitriol (galicija) kilo 40 kr. pri

ALOJZU MIKL

v Ormoži na Dr. 2-3

Dunajsko blago.

Nova štacuna.

DUNAJSKO BLAGO,

Gosposke ulice št. 8 v hiši gospé Küster.

Velika zaloga vsakojakih vrst oblačilnih tvarin, kakor kamgarn, baige, kašmir in najnovejše robe v črtanih in karniranih oblikah, tudi perilo, zefiri in levantinke; na dalje šifoni, oxford in platna v najboljših vrstah.

Tudi bogata zaloga robe za gospodsko obleko, blago za dežne plašče in novine za oprave gospá, kakor tudi zastori, preproge, pregrinjala postelj in odeje za letno in zimsko dobo. 2 3

Cena je trdna in najnižja.

Dunajsko blago.